

на множеството от продукти (set of products)" (Въжаров, 1998, с. 137). Вследствие на посоченото обстоятелство всеки опит да се търси начин за измерване на общото равнище на цените в рамките на индексната концепция е осъден на неуспех. Иначе казано, опитите за приложение на понятията и методите на изследване на статистическата теория в индексната концепция са безплодни, защото са безсмислени.

По-интересното е, че в индексната формула (1) двете величини в числителя и знаменателя в неявен вид са средни равнища, защото тази формула произтича от формулата за темпа на изменение на средното равнище на цените, която в индексната концепция се нарича индекс с променлив състав:

$$I_p = \frac{\sum p_1 q_1}{\sum q_1} \cdot \frac{\sum p_0 q_0}{\sum q_0} \quad (2)$$

Индексната формула (1) се получава от формула (2), като се задържат продадените количества за двете средни равнища на цените от базисния период, т.е.:

$$\frac{\sum p_1 q_0}{\sum q_0} \cdot \frac{\sum p_0 q_0}{\sum q_0} = \frac{\sum p_1 q_0}{\sum p_0 q_0} \quad (3)$$

Според (3) в неявен вид в числителя на формула (1) е условно средно равнище на цената, което отговаря на въпроса какво ще бъде то, ако продадените количества стоки и услуги през базисния период се продават по цени от сравнявания период. В знаменателя на същата формула е средното равнище на цените от базисния период.

Извършената операция в (3) е възможна, защото е използвано следното математическо правило: ако отношението на числата A и B е равно на числото C , то, ако разделим поотделно двете числа A и B на числото D , отношението на новополучените числа отново ще е равно на C . Нищо не пречи числото D да е равно на числото $\sum q_0$ в (3). От което следва, че средното равнище на цените от базисния период е изчислима величина. Аналогично индексната формула на Пааше, която е с постоянни тегла от индексирания период, произтича от формула (2):

$$I_{p(q_1)} = \frac{\sum p_1 q_1}{\sum q_1} \cdot \frac{\sum p_0 q_1}{\sum q_1} = \frac{\sum p_1 q_1}{\sum p_0 q_1} \quad (4)$$

което означава, че е изчислимо и средното равнище на цените от индексирания период. Следователно самите индексни формули на Ласперс и Пааше съдържат в себе си опровержението на предпоставката на индекс-